

MELLEMAFGRØDERS POTENTIALE OG FALDGRUBER

En **mellemafgrøde har potentiale til at øge udbytterne i vintersæd.**

Hvilke arter skal vi bruge, og hvad med lattergasudledningen?

IDEN OPRINDELIGE, tekniske betydning er en mellemafgrøde rajrgræs undersøgt/udspredt i en kornafgrøde inden 20. juli efterfulgt af en vintersæd etableret efter 20. september. Den vil stort set altid være svag, åben for rodskurv og med begrænset potentiale for N-optag.

Mellemafgrøder på en ny måde

Det, vi arbejder med i dag, er mellemafgrøder med bælgeplanter undersøgt så tidligt, at de dækker jorden umiddelbart efter høst af hovedafgrøden. Hovedafgrøden kan være korn men i mange tilfælde også vinterraps. Den efterfølgende vintersæd skal da etableres i oktober måned, altså ikke som tidligt sået vintersæd.

Formålet med mellemafgrøden er at forsyne vintersæden med kvælstof i etableringsfasen og det tidlige forår, hvor tung trafik med gyllevognen gerne skal undgås, fordi strukturskader og lattergasemissioner på vandmættede marker kan være voldsomme.

Forsøg med kløver før vinterhvede

Innovationcenter for Økologisk Landbrug har tidligere udført lovende forsøg med hvidkløver før vinterhvede. Udbytteeffekten af kløvermellemafgrøden er 8-12 hkg kerne i forsøgene og først aftagende ved tilførsel af op imod 180 kg

Mellemafgrøden kan lægges ud i korn eller vinterraps

ammonium-N. I forsøgene er der gennemført forskellige gødningsstrategier og alle led med og uden kløvermellemafgrøde.

Kvælstofeffekten er den eneste signifikante effekt. Der er ikke forskel på, om der ud over mellemafgrøden er tildelt 110 kg N i gylle eller 40 kg N i pelleteret gødning + 70 kg N i gylle.

Forsøg med artsrige mellemafgrøder

Der er ligeledes gennemført forsøg med mere artsrige blandinger af mellemafgrøder, men stadig med en høj andel af kvælstoffikserende arter. Forsøgene er klassiske eftervirkningsforsøg, som viser, at en blanding

af hvidkløver, rødkløver, kællingetand, rajsvingel, cikorie og lancet vejrbred med 2/3 kvælstoffikserende planter kan levere omkring 41 kg udnyttet N til den efterfølgende vintersæd. Se mere i Landsforsøgene 2025.

Lattergasmålinger giver udslag

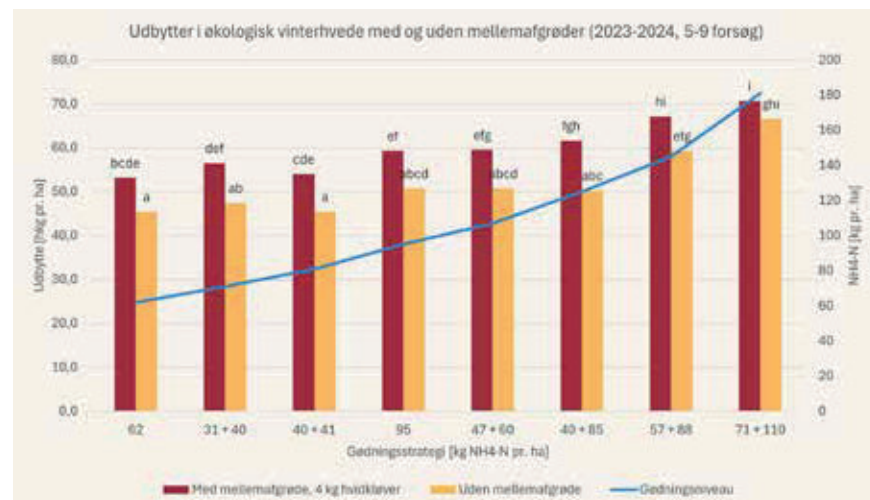
I et igangværende forsøg, der skal belyse langtidseffekten af kompost i et planteavlssædskifte med kløvergræs, er vi i 2025-2026 kommet til vinterhvede i en afgrødefølge, der hedder 2 x kløvergræs, maltbyg, vinterraps med hvidkløver, vinterhvede.

Fire kg hvidkløver blev i foråret sået sammen med vinterraps og dækkede kort efter høst jorden fuldstændigt. Pløjning og såning af hveden blev udført i begyndelsen af oktober.

I forsøget måler vi lattergas i vinterhveden fra etablering og frem til begyndelsen af december. De første målinger viser en lille top lige efter ompløjning af kløveren. Jordtemperatur og især nedbør kommer til at få stor indflydelse på de næste målinger, og vi ser frem til at få de første indikationer på klimapåvirkningen ved at anvende kvælstofrige mellemafgrøder. ●

AF SVEN HERMANSEN OG DENNIS W. PETERSEN, INNOVATIONSCENTER FOR ØKOLOGISK LANDBRUG

Effekt af hvidkløver som mellemafgrøde før vinterhvede

Økologisk vinterhvede kvitterer med 8-12 hkg i merudbytte for en mellemafgrøde af ren hvidkløver. Effekten aftager først ved tilførsel af op imod 180 kg ammonium-N.

Planteafgiftsfonden